

**ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ
СЛОБОДА¹
(Изводи)**

**ДЕО I
ПРАВА И СЛОБОДЕ**

...

**Члан 14
Забрана дискриминације**

Уживање права и слобода предвиђених у овој Конвенцији обезбеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

...

**ДЕО II
ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА**

**Члан 19
Оснивање Суда**

Да би се обезбедило поштовање обавеза из Конвенције и протокола уз њу које су прихватиле Високе стране уговорнице, оснива се Европски суд за људска права, у даљем тексту „Суд”. Суд ће радити као стални орган.

**Члан 20
Број судија**

Суд се састоји од оноликог броја судија колико је Високих страна уговорница.

**Члан 21
Услови за службу**

1. Судије морају имати високи морални углед и поседовати квалификације потребне за обављање високих судских функција, односно бити признати правни стручњаци.
2. Судије служе у личном својству.
3. Током свог мандата судије се не смеју бавити пословима који су неспојиви с њиховом независношћу, непристрасношћу или захтевима сталне службе; сва питања у вези с применом овог става решава Суд.

**Члан 22
Избор судија**

1. За сваку страну уговорницу судију бира Парламентарна скупштина већином гласова, са листе од три кандидата које дотична Висока страна уговорница предложи.

**Члан 23
Мандат и престанак мандата**

1. Судије се бирају на период од девет година. Оне се не могу поново бирати.
 2. Судији истиче мандат када наврши 70 година живота.
 3. Судије остају на дужности док им се не одреди замена.
- Међутим, они настављају да раде на предметима које су већ узели у разматрање.

¹ У текст Конвенције су унете измене предвиђене Протоколом бр. 14.

4. Судија се не може разрешити функције осим ако друге судије не одлуче двотрећинском већином да он више не испуњава потребне услове.

Члан 24

Секретаријат и известиоци

1. Суд има секретаријат чије се функције и организација утврђују Пословником Суда.
2. Када суди судија појединац, Суду помажу известиоци који су потчињени председнику Суда. Они чине део Секретаријата Суда.

Члан 25

Општа седница Суда

На општој седници Суд:

- а) бира председника и једног или два потпредседника Суда на период од три године; они могу поново бити бирани;
- б) установљава већа за одређени временски период;
- ц) бира председнике већа Суда; они могу поново бити бирани;
- д) усваја пословник Суда;
- е) бира секретара Суда и једног или више његових заменика;
- ф) подноси захтев у складу са чланом 26, став 2.

Члан 26

Судија појединац, одбори, већа и Велико веће

1. У Суду предмете разматрају судија појединац, одбори од троје судија, веће од седам судија и Велико веће од седамнаест судија. Већа Суда установљавају одборе за одређен временски период.
2. На захтев Опште седнице Суда, Комитет министара може, једногласном одлуком и за одређени период, да број судија у већу смањи на пет.
3. Када суди као судија појединац, судија не може да разматра представку поднету против високе стране уговорнице са чије листе је изабран.
4. У састав већа и Великог већа по службеној дужности улази судија изабран са листе високе стране уговорнице против које је поднета представка. Ако таквог судије нема или није у могућности да учествује у раду, у својству судије у раду већа и Великог већа учествује лице кога изабере председник Суда са листе коју унапред подноси та висока страна уговорница.
5. У састав Великог већа улазе и председник и потпредседници Суда, председници већа и друге судије изабране у складу са Пословником Суда. Када се предмет изнесе пред Велико веће на основу члана 43, судије чланови већа које је донело пресуду не могу учествовати у раду Великог већа, с изузетком председника Већа и судије који је изабран са листе високе стране уговорнице против које је поднета представка.

Члан 27

Надлежност судије појединца

1. Судија појединац може да прогласи неприхватљивом или да скине с листе предмета Суда представку поднету на основу члана 34, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања.
2. Ова одлука је коначна.
3. Ако судија појединац не прогласи представку неприхватљивом или је не скине с листе предмета Суда, уступиће је неком од одбора или већа на даљи поступак.

Члан 28

Надлежност одбора

1. Представку поднету у складу с чланом 34. одбор може једногласном одлуком:
 - а) да прогласи неприхватљивом или је скине с листе предмета, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања; или

б) да прогласи прихватљивом и истовремено донесе пресуду о суштини спора ако је питање које је предмет спора такво да се односи на тумачење или примену Конвенције или протокола уз њу и већ је разјашњено у устаљеној пракси Суда.

2. Одлуке и пресуде донете на основу става 1. су коначне.

3. Ако судија изабран са листе високе стране уговорнице против које је поднета представка не учествује у раду одбора, одбор може у свакој фази поступка да позове тог судију да заузме место једног од чланова тог одбора, узимајући у обзир све релевантне чињенице, укључујући и то да ли је та висока страна уговорница оспорила примену процедуре предвиђене ставом 1. тачка б).

Члан 29

Одлуке већа о прихватљивости и суштини ствари

1. Ако није донета одлука на основу чланова 27. и 28, нити је изречена пресуда на основу члана 28, веће одлучује о прихватљивости и суштини појединачних представки поднетих на основу члана 34. Одлука о прихватљивости може се донети засебно.

2. Веће одлучује и о прихватљивости и суштини међудржавних представки поднетих на основу члана 33. Одлука о прихватљивости доноси се засебно осим када Суд, у изузетним случајевима, не одлучи друкчије.

Члан 30

Уступање надлежности Великом већу

Ако се поводом предмета који веће разматра покрене неко озбиљно питање од значаја за тумачење Конвенције или протокола уз њу, или ако решење питања пред већем може да доведе до резултата који није у сагласности с неком претходно донетом пресудом Суда, веће може, све док не донесе пресуду, да уступи надлежност Великом већу, изузев када се томе противи једна од странака у спору.

Члан 31

Овлашћења Великог већа

Велико веће

а) одлучује о представкама поднетим на основу члана 33 и члана 34, када му неко од већа уступи надлежност на основу члана 30 или када му је предмет упућен на основу члана 43;

б) одлучује о питањима која Суду упућује Комитет министара у складу с чланом 46, став 4; и

ц) разматра захтеве за саветодавна мишљења поднете на основу члана 47.

Члан 32

Надлежност Суда

1. Надлежност Суда се протеже на све предмете који се тичу тумачења и примене ове Конвенције и протокола уз њу, а који су му упућени на основу чланова 33, 34, 46 и 47.

2. У споровима око надлежности одлучује Суд.

Члан 33

Међудржавни спорови

Свака Висока страна уговорница може указати Суду на сваку повреду одредби Конвенције или протокола уз њу за коју сматра да се може приписати некој другој Високој страни уговорници.

Члан 34

Појединачне представке

Суд може да прима представке од сваког лица, невладине организације или групе лица који тврде да су жртве повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају ефикасно вршење овог права.

Члан 35

Услови прихватљивости

1. Суд може узети предмет у поступак тек када се исцрпу сви унутрашњи правни лекови, у складу са општепризнатим начелима међународног права, и у року од шест месеци од дана када је донета правоснажна одлука.

2. Суд не поступа по појединачној представи поднетој на основу члана 34 која је:

а) анонимна, или

б) у суштини истоветна с представком коју је Суд већ разматрао, или која је већ поднета некој другој међународној инстанци ради испитивања, односно решавања а не садржи нове релевантне чињенице.

3. Суд проглашава неприхватљивом сваку појединачну представку поднету на основу члана 34. ако:

а) сматра да је представка неспојива са одредбама Конвенције или протокола уз њу, очигледно неоснована, или представља злоупотребу права на представку; или

б) сматра да подносилац представке није значајније оштећен, осим ако поштовање људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу не захтева испитивање суштине представке, с тим да се представка не може одбацити по овом основу уколико случај није претходно с дужном пажњом размотрио домаћи суд.

4. Суд одбацује сваку представку коју сматра неприхватљивом у смислу овог члана. Он то може учинити у свакој фази поступка.

Члан 36

Интервенција трећих лица

1. Висока страна уговорница чији је држављанин подносилац представке може поднети писана запажања и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем.

2. Председник Суда може у интересу исправног поступања позвати Високу страну уговорницу која није страна у поступку или свако заинтересовано лице које није подносилац представке да поднесу писана запажања или узму учешће у расправи.

3. Комесар за људска права Савета Европе може поднети писани поднесак и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем.

Члан 37

Брисање представки

1. Суд у свакој фази поступка може одлучити да избрише представку са листе предмета ако се на основу околности може закључити:

а) да подносилац представке не намерава да даље учествује у поступку; или

б) да је ствар разрешена; или

ц) да из сваког другог разлога који Суд утврди није више оправдано наставити са испитивањем представке.

Међутим, Суд наставља с испитивањем представке ако је то потребно ради поштовања људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Суд може одлучити да представку врати на своју листу предмета ако сматра да околности то налажу.

Члан 38

Испитивање предмета

Суд разматра представку заједно с представницима странака и, ако је то потребно, покреће истрагу за чије ће му ефикасно спровођење заинтересоване високе стране уговорнице обезбедити све неопходне услове.

Члан 39

Пријатељска поравнања

1. У свакој фази поступка Суд се може ставити на располагање странама у спору како би се постигло пријатељско поравнање засновано на поштовању људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Поступак који се води на основу става 1. поверљиве је природе.

3. Ако се постигне пријатељско поравнање, Суд скида предмет са своје листе одлуком која садржи кратак опис чињеница и постигнутог решења.
4. Одлука се доставља Комитету министара који надгледа извршење одредби пријатељског поравнања предвиђених одлуком.

Члан 40

Јавна расправа и увид у списе

1. Расправе су јавне, сем када Суд у посебним околностима одлучи друкчије.
2. Списи депоновани код Секретара доступни су јавности, сем када председник Суда одлучи друкчије.

Члан 41

Правично задовољење

Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.

Члан 42

Пресуде већа

Пресуде већа постају правоснажне у складу с одредбама члана 44, став 2.

Члан 43

Обраћање Великом већу

1. У року од три месеца од пресуде већа свака странка може, у посебним случајевима, да захтева да се предмет изнесе пред Велико веће.
2. Колегијум од пет судија Великог већа прихватиће захтев ако се предмет тиче неког важног питања везаног за тумачење или примену Конвенције, односно протокола уз Конвенцију, или пак каквог другог озбиљног питања од општег значаја.
3. Ако колегијум прихвати захтев, Велико веће одлучује о предмету пресудом.

Члан 44

Правоснажне пресуде

1. Пресуда Великог већа је правоснажна.
2. Пресуда већа постаје правоснажна:
 - а) када странке изјаве да неће захтевати да се предмет изнесе пред Велико веће; или
 - б) три месеца после доношења пресуде, ако се не затражи да се предмет изнесе пред Велико веће; или
 - ц) када колегијум одбије захтев за обраћање Великом већу на основу члана 43.
3. Правоснажна пресуда се објављује.

Члан 45

Образложења пресуда и одлука

1. Пресуде као и одлуке којима се представка проглашава прихватљивом или неприхватљивом морају бити образложене.
2. Ако пресуда у целисти или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.

Члан 46

Обавезност и извршење пресуда

1. Високе стране уговорнице се обавезују да се повинују правоснажној пресуди Суда у сваком предмету у коме су странке.
2. Правоснажна пресуда Суда се доставља Комитету министара који надгледа њено извршење.

3. Ако Комитет министара сматра да праћење извршења правоснажне пресуде отежава неки проблем у вези са тумачењем пресуде, може се обратити Суду ради доношења одлуке поводом питања тумачења. За одлуку о обраћању Суду потребна је двотрећинска већина гласова овлашћених представника у Комитету.

4. Ако Комитет министара сматра да нека висока страна уговорница одбија да се повинује правоснажној пресуди у предмету у којем је странка, он може, након што званично обавести ту високу страну уговорницу, а на основу одлуке усвојене двотрећинском већином гласова представника који седе у Комитету, да се Суду обрати питањем да ли је та висока страна уговорница пропустила да испуни своју обавезу из става 1.

5. Ако Суд утврди да постоји повреда става 1, упућује предмет Комитету министара ради разматрања мера које треба предузети. Ако Суд утврди да став 1. није прекршен, вратиће предмет Комитету министара који закључује расправу о предмету.

Члан 47

Саветодавна мишљења

1. На захтев Комитета министара Суд може да даје саветодавна мишљења о правним питањима која се тичу тумачења Конвенције и протокола уз њу.

2. Таква мишљења се не смеју бавити питањима која се односе на садржај или опсег права и слобода установљених Делом I Конвенције и протоколима уз њу, као ни било којим другим питањем које би Суд или Комитет министара могли да разматрају у вези с поступцима који се могу покренути у складу са Конвенцијом.

3. За одлуке Комитета министара да захтева саветодавно мишљење Суда потребна је већина гласова представника који имају право да у Комитету заседају.

Члан 48

Надлежност Суда да даје саветодавна мишљења

Суд одлучује да ли захтев за давање саветодавног мишљења који поднесе Комитет министара спада у његову надлежност одређену чланом 47.

Члан 49

Образложење саветодавних мишљења

1. Саветодавна мишљења Суда морају бити образложена.

2. Ако саветодавно мишљење у целости или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.

3. Саветодавна мишљења Суда достављају се Комитету министара.

Члан 50

Трошкови Суда

Трошкове Суда сноси Савет Европе.

Члан 51

Привилегије и имунитети судија

Током вршења своје функције судије уживају привилегије и имунитете предвиђене чланом 40 Статута Савета Европе и споразумима донетим на основу њега.